

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Орлин Радев, доцент по правна информатика и информационно право във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”,

член на научно жури съгласно Заповед № РД-09-157 от 27.12.2017 г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН,

за защита на дисертационния труд на СТАНИМИР ПАНЧЕВ ТРИФОНОВ
на тема: ПРАВНО-СОЦИОЛОГИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ И ЕМПИРИЧНИ
ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СЪДЕБНО-ИЗПЪЛНИТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО ПО
ГПК

за придобиване на образователната и научна степен “доктор“

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.6.Право

Научна специалност: Правна социология. Правна информатика

Научен ръководител: Проф. д-р Стефка Наумова

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Запознах се подробно и задълбочено с представения от Станимир Трифонов дисертационен труд „Правно-социологически параметри и емпирични характеристики на съдебно-изпълнителното производство по ГПК”. Намирам, че още самият избор на темата дава индикация за едно оригинално, актуално и с голямо теоретично и практическо значение научно изследване. По-нататъшното проучване на текста оформи и затвърди мнението ми, че това е едно отговорно подготвено, прецизно проведено и обосновано представяне на резултатите от самостоятелните изследователски търсения и усилия на специалист със значителен теоретичен и практически опит, ново и с определен принос както в правната наука, така и с оглед на практическото му значение и приложение в изследваната от дисертанта съвременна, актуална и значима, и същевременно все още недостатъчно разработена, но с големи нужди и перспективи, проблематика. Изключително голямата социална значимост на изпълнителното производство мотивира необходимостта от научен анализ не само на чисто правните му

аспекти, но и на социалното отражение на въведената система на принудително изпълнение в гражданския процес. Именно поради това висока степен на актуалност придобива правно-социологическото изследване на изпълнителното производство.

Очевидно впечатляващият научен и професионален опит на дисертанта са му позволили да се справи успешно и на много високо научно ниво със значимите цели, които си е поставил в своето изследване.

В изготвения от дисертанта автореферат обективно и вярно са представени съдържанието, методологията и основните научни постижения на дисертационния труд, както и публикациите по темата на дисертацията.

Представеният научен труд отговаря на критериите за дисертабилност както по вид и обем, така и от гледна точка на неговата структура и съдържание, особено на достигнатите и изведени научни и научноприложни изводи – резултати на проведената съвестна самостоятелна изследователска работа, представляващи оригинален принос в науката. Без съмнение високите качества на труда са продукт на притежаваните от дисертанта задълбочени както общотеоретични, така и конкретни специални познания и практически опит в изследваната област, и на способностите му за самостоятелни научни изследвания. Трудът е издържан в качествен и очевидно добре усвоен и свойствен на автора научен стил, при коректно представяне и анализиране на различните проблеми, становища и възможни решения, умело и аргументирано извеждане и обосноваване на поддържаните научни тези и достигнати изводи и резултати.

Поставената основна цел - изследване на съвременното състояние на принудителното изпълнение в нашата страна, позволява разработване на разнообразна проблематика, свързана с възприемането в нашето национално законодателство на нови модели, въпросите за социалната приемливост на нормативните решения, ефективността, както и възможните девиации в правоприлагането на нормативните модели.

Тази проблематика последователно се разкрива в изведените от дисертанта задачи и в разработване на следващото от тях научно изследване и достигнати резултати. По-конкретно е извършено проследяване на историческия генезис на института на принудителното изпълнение в българския граждански процес, чрез което се представят основните елементи на изпълнителното производство, намерили отражение в съответните законодателни актове, определя се неговото значение за гражданския и търговския оборот, както и за пълноценното функциониране на правната

и социално-икономическата система на обществото. Представянето на данни за възприемането на съществуващата система на съдебното изпълнение от населението, както и от юридическата общност на България, дава възможност за очертаване на основните социални и правни девиации, а оттам – към даване на мотивирани предложения за подобряване ситуацията и повишаване на ефикасността на принудителното изпълнение, както и на цялостния процес на правоприлагането в страната, включително и чрез анализ на международния опит. Оценката на степента на правна и социална хармоничност на интеграцията на материята по принудителното изпълнение в гражданския процес в съществуващата социална и правна система на нашата страна позволява да се направи преценка за степента, в която процесът на принудително изпълнение ще се разглежда от членовете на обществото в качеството на естествен правен процес имащ своите не само правни, но и социални основания.

Използваните от дисертанта разнообразни и научно обосновани методи на изследване му позволяват постигането на целите и задачите на дисертационния труд, включително и предлагане на практически стъпки към решаването на съществуващите проблеми пред принудителното изпълнение.

Структурата на дисертационния труд следва целта и задачите на изследването. Тя може да бъде представена в три основни части:

- теоретична, в която е дадена основното описание на правната материя на принудителното изпълнение в гражданския процес, историята на развитието на този институт в правната система на нашата страна, както и значението на принудителното изпълнение за стабилността и интегритета на правната система, международната практика съществуваща в тази област, а също и основните девиационни рискове пред които е изправен института на принудителното изпълнение;

- втората част - емпирично правно-социологическо изследване, предоставя необходимата информация за реалното състояние на института на принудителното изпълнение в гражданския процес, както и за неговото социално възприятие от населението на страната и мнението на професионалната общност за неговата ефективност. Представен е и подробен анализ на резултатите от изследването, които дават непосредствена представа за мнението на включените в извадката категории по съществените въпроси на дисертационния труд, и са направени съответните изводи;

- в третата част от изследването (третата глава) са направени обобщения на основата на предходните две части на дисертационния труд, а също така е изразено мнението на автора относно това кой от вариантите за развитието на системата на

принудителното изпълнение би бил най-подходящ в конкретните социални условия. Съществено внимание е отделено и на системната интеграция на института на принудителното изпълнение в цялостната правна система на страната ни, както и значението на отделни участници в процеса, тяхното място и роля според виждането на автора, като в заключение е представено виждането за промяна на законодателната система и по-специално на предлагания от автора иновативен Изпълнителен кодекс. Последният трябва да обедини и унифицира правната материя в областта на принудителното изпълнение, както и да предостави необходимата правна защита на всички участници в изпълнителния граждански процес.

Изложеното дава основание да се изведат новостите на дисертационния труд, обхващащи:

- обобщено историческо проследяване на развитието на института на принудителното изпълнение в гражданския процес на нашата страна със съпоставяне на отделни институти от Освобождението на България до реформата на принудителното изпълнение в периода 2005-2008 г.;

- правно-социологически анализ на цялостната система на принудителното изпълнение на нашата страна, както и съпоставянето на отделните институти с прилаганите практики в други страни;

- изследване на правните и социалните патологии, които се констатират при действащия модел на принудителното изпълнение в гражданския процес, с посочване на основните засегнати от тях групи, както и отражението им върху развитието на обществото.

- предлагане на модел за дългосрочно изучаване на промяната на мнението на гражданите относно прилаганите модели на принудително изпълнение в гражданския процес, с анализ на системните фактори, оказващи въздействие върху възприятието на модела за принудително изпълнение, и даване на препоръки за управлението на тези фактори в условията на съществуващата правна система, както и за необходимите системни промени;

- конкретни предложения за нормативни промени, както и очакваните резултати в областта на ефективността на правната система, икономическата система и социалната приемливост на подобни решения.

Не на последно място мога да споделя отличните си непосредствени лични впечатления от дисертанта, свързани с негови представяния на научни форуми, както и по повод обсъждане на неговата научна дейност. Намирам, че това е един подготвен,

уверен, компетентен, отговорен и същевременно постоянно развиващ се и обогатяващ знанията си и научните си интереси изследовател, с богат практически опит, комуто достигането на определена степен на научно признание ще е стимул за все по-задълбочената му и резултатна работа в разработваните от него съвременни проблеми на социалната теория и практика. Заедно с това от изключително значение за качествата на дисертационния труд е, че той е изготвен под вещото, съпричастно, критично и същевременно организиращо и стимулиращо научно ръководство на признат учен с фундаментални приноси в изследваната област като проф. д-р Стефка Наумова.

Като препоръка към дисертанта бих могъл да предложа развиване и задълбочаване на бъдещите му научна дейност в посока на все по-пълното практическо разработване, отстояване и реализиране на изведените теоретико-практически модели в конкретни форми на правна и обществена реализация, основания за което са разкрити и изведени и в самата дисертация.

В резултат на изложеното убедено давам своята изцяло положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиване от дисертанта Станимир Панчев Трифонов – докторант в Института за държавата и правото при БАН, секция „Публичноправни науки“, на образователната и научна степен “ДОКТОР“ в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6.Право, научна специалност Правна социология. Правна информатика.

Дал становището:

/доц. д-р Орлин Радев/